

Lugosiu 16. Iuliu s. n. 1860.

Promovenduse fostulu pen'acum guvernatoriu si comandante generalu alu provinciei nóstre Josifu barone de Soksevits, de banu alu Croatiei, Maria Sa Imperatulu nea denumitu in locu pre Eselentia Sa contele Carolu Bigot de St. Quentin, fostulu pon' acum adjutante generalu alu Mariei Sale Imperatului.

Noi locuitorii Banatului si ai Voivodinei ne gratula nu însine bucurandane a avea in frunte unu barbatu, carele dupa cum singuru esprimatu nu ca strainu pasescie in midiloculu nostru, ci ca unulu carele in decursu de 12 ani a avutu ocaasiuní frecvente a cunoşce si stima valórea cestei provincii si locuitoriloru ei. Nu ca strainu, — dice elu ci ca unu amicu vechiu alu vostru, cu anema calda me apropiu de voi Datimi dar' increderea voastra, de care voiu se me facu demnu. Fractietatea se fia lagatura ce vrea se unéscá diversele nationalitati ale tieriei vóstre in floritóre. Dreptatea egala pentru fiecare poporu si limba dreptu egalu pentru fiecare Religione, si stimarea fiacaroru moravuri séu datine ne este garantata.

Principiale cari dice guvernatoriu ale fi adoptatulu pentru gubernarea nóstra ne facu ane promite unu venitoriu ferice si sereuu!

Nou denumitul guvernatoriu dupa origine e francesu nascutu in Picardia, prin urmare de rasa romana, si ca dela unu atare speramu si asceptamu in specie noi romani a avea si venera in densulu unu parente si judecatoriu dereptu, carele va sci stima loialitatea si credentia profesata de Romani Dinastiei domitóre in tóte tempurile trecute.

Noi Lugosienii avuramu parte de acea rara onóre si bucurie a fire cercetati prin noul guvernatoriu inainte de a se asedia in loculu destinatiunei sale. Eselentia Sa caletoriudu dela Viena preste Petrovaradin, Semlin, Panciova, Mehadia, Caransebes, in 11 catra 10 óre dimineatia a sositu la noi in Lugosiu, unde fu priimitu cu celu mai mare entusiasmu ca unu vechiu cunoscutu, care ca colonelu a petrecutu aici vero 2 ani. Trei arcuiri de triumpu radica orasiulu in onórea maritului ospe care prin umanitatea si loialitatea sa sia sciutu castiga la prima vedere in mesura insemnata simpatiele popóreloru cestui tienutu.

Eselentia Sa dede o scurta revisiune a Vighiei de onóre, ce era stationota inaintea edificiulu c. r. prefecturi, a priimitu indata curtenirile autoritatiloru de aici. Inceputulu lu facu Ilustritatea Sa D. Eppu alu Lugosiuului Dr. A. Dohra cu ven. seu capitulu si cleru, urmá clerulu rno.-cath. si celu gr. res. — Maria Sa Episcopulu bineventa pre guvernatoriu cu o cuventare in care cu deosebire ii comenda maritimiatii si loialitatii lui pre poporulu romanu, carele in decursu de mai multi seclii a avutu de a geme sub jugulu injuriei tempuriloru si apasatoriloru ei luptanduse cu cele mai multe calamitati si indigintie; la care Eselentia intraltele respunde, ca cunoşce meritulu romaniloru cari au profesatu totudeauna cea mai mare credentia si alipire catra dinastia domitóre. Dupa terminarea presentariloru Eselentia Sa visita institutele si besericele de aici cu cea mai mare atentiune. La prandiu si cina a fostu mésa mare, la care au fostu prezentate tóte autoritatile si corporatiunile locale. — Serenada dentru nefavórea tempului s'a suspendatu. In 12 Iuliu pela 8 óre plecá Eselentia Sa catra Temisióra asotiatu de binecuvantarile popoareloru!

Noi 'i postimu din anema sencera viétia si senatate statornica. Dnedieulu mare sei incoronedie tóte intreprederele ce le va face pentru emolumentulu si prosperitatea acestei tieri, cu cele mai stralucite rezultate; ér' pentru noi Romani imploramu dela acelu parinte cerescu iubire imprumutata, cointielegere si unire a anemeloru preste totu; — Dumnedieu ne fereasca de acelu prejudetiu periculosu si nefericitoriu de esistintia si venitoriu nostru, adeca: de a conditiona conlucrarea si cointielegerea nostra nationala spre unu scopu, cu care uece o vete mare a consciintii nu e legata! —

O,

— Campiele pre aici 'su incarcate cu totu soiulu de produse, pre lunga tóte aceste graula celu nou e fórte scumpu, se aude ca cauza la acésta se fie numerosii cumperatori straini. Pre la capetulu lunei Octombre va esi in Temisióra o fóie romana „Albina Banatului.“ Se mai vorbesce multu si despre intemieria unei Ierarchii romane gr. n. unite.

Denta, in 2. Iuliu 1860.

Starea si urdirea scólei romane din comuna Denta.

Pene in urma revolutiunei, romanii de aici cu tóte ca preponderéza cu numerulu pe fratii sei serbi, totusi fura siliu a si cresce prancii in scóla serbéscá si chiaru numai in limba serbéscá, care de pre timpulu acela, prin ordinatiunea D. c. r. consiliaru scolaru Const. Ioanovicu, se introdusese in memorata scóla si invetiatura limbei romane (inse in beserica cantarea nicidecum pene in 1857) inse totu sub unulu si acelasi invetiatoriu serbu, pene la an 1854. Ma intru acestu an. in 29. Iuliu, candu Dn. consiliariu cu ocaasiunéa visitatiei scolare au tienutu esamenu si intru acesta comuna, atatu Dsa catu si romani ne mai putendu suferi atata impilare in crescerea fiiloru si in batjocurirea limbii natiunei sale, romani cu toti cu o gura, si cu o

anima 'si pretinsera dela D. consiliariu totala loru despartire de catra serbi, carea apoi indata si urmá. Intarindu aci pe locu unu vecinicu contratu de seperatura pentru ambe natiunile, in urmarea caruia apoi romanii se si apucara cu puterile intrunite de asi infintia scóla loru proprie si seperata, cumparendu'si spre acestu scopu 2 case la piatia, una cu unu catu si alta cu doue, cu unu pretiu de 4650 fr. m. c. in care suma au intratu 2000 fr. ca bani comunali, ad. ca rebonificare pentru vechia scóla, remasa numai serbiloru; eara 2650 fr. m. c. curatu numai din punga romaniloru dati spre acestu scopu laudabilu, ca adeca in casa cea cu 2 conitgnatiuni se si póta romanii deschide scóla loru propria, intru carea se numai aiba de a se amesteca alte legiöne, ci se remena pentru totudeuna neaternata proprietate a romaniloru (dupa cum suna si contratulu si protocolulu funduaru), intru carea romanii cu timpu se si póta deschide dupa cerintia mai multe clase pentru prunci, ori pentru fetitielu loru; eara casa cea mai mica se o póta da pururea in arenda (e si data pre 6 ani cu cate 115 fr. v. a. pe anu, priminduse inainte pre 4 ani chiria), din a careia apoi venitu, cu timpu se se redice unu atare fondu romanescu, carele apoi se aiba a se intrebuintia, numai si numai spre folosulu natiunei romane.

Mai de parte cu tóte aceste mai susu atinse invetiatoriu politu, si cu decretu intaritu D. Clementu Dina, abia veni in 15. Martiu 1855, si incepú cu tóta energia cariera misiunei sale, inse dupa sil'a impregiariloru in strimtóre, eara acuma in 1. Iuliu cu voia lui Dumnedieu fininduse grautatile au intratu musele in polatialeloru destinatu cu o bucuria nespusa si cu o serbatóre insufletitóre de simtiulu nationalu, la care au fostu factorii atatu docentele cu scolarii tienendu unu maiale in padure, catu si comuna romana, care in memori'a asediarei musei romane in locasiu statornicu, dupa stropirea odailoru cu apa santita si o parada de cuventari tienute de 3 invetiacei si de Dn. catechetu si directoru localu Pavelu Popovicu a datu o masa stralucita, la care toastele diverse pentru Imperatulu si dinastia, pentru susinerea guvernulu Temesianu, — pentru D. consiliariu de scóla, pentru archipastoriulu diecesanu aslatoriu la Viena cu trebi importante, pentru invetiatoriu si toti romanii, cari nu crutia jertfe pentru a ingriji de crescerea nationala a fiiloru sei, si precepu misiunea de adi, ca se nu se lase a fi impilati nici de serbi nici de altii, cari voru a fi tari si mari pe ruinele romaniloru si, cari afla cea mai mare fericire, candu vedu inaintarea fiiloru si a neamulu seu. —

(Va urma.)

Oravitia mont, 13. Maiu 1860.

Eri in 22. Maiu a. c. avú onóre publiculu romanu de aici de a poté saluta in midiloculu seu pre meritatulu si nepregetatulu veghiatoriu si inaintatoriu alu crescerei intelectuale a poporulu romanu Dn. c. r. consil. scol. Constantinu Ioanovicu, carele ear si incepú cursulu visitatiunei scóleloru siesi concredute. La noi fiindu tocmai diu'a pogoririi spiritulu (duchulu) santu au cercetatu mai antaiu s. beserica, unde cu mare placere a ascultatu chorulu de cantari.

Marti au tienutu esamenu cu pruncii. La intrarea in scóla fu intimpinatu de catra unu scolaru cu o oratiune amesurata, la carea Dn. consiliariu dupa cunoscutai modestia s'a esprimatu ca de este vreo lauda, marire séu multiamire pentru aceea ca noi astadi inaintamu, acea se cuvine numai Maiestatei Sale prea induratulu nostru Imperatu, carele ne a deschisu calea inaintarei si luminei facundune partasi midilóceloru necesaria spre regenerarea nóstra. Incheierea cuventarii sale o facú cu o felicitare pentru Printiulu de Corona Rudolfu, dupa care se intoná din partea tinerime scolastice Imnul populariu.

Esamenulu decurse in presintia mai multoru Domni si cetatieni de aici cu succesu imbucuratoriu, Dn. consiliariu si a esprimatu precum de altedati, asia si acum multumirea sa pentru sporiulu facutu.

Dupa terminarea esamenulu Dn. consiliariu inca in acea di si a continuatu prin cerculu Oravitiei functiunile misiunei sale sublime, ce ii va eternisa numele in analele istoriei regenerarei nóstre, insemnandulu cu litere nesterse pre marele monumentu nationalu, celu va redica posteritatea in óárea conducatoriloru sei! — Si pene atunci Dumnedieu cu elu!!! —

Biharea, inceputulu lui Iuliu 1860.

In tiéra nóstra poliglota Ungaria de multe ori s'au apelatu la starea numerica a poporatiuniloru diverse; acuma vedemu ca nu numai istoricii, geografii séu altii statistici, ci si insusi gubernulu face provocare la asta impregiurare voidu a basa faptele sale pe esistintia numerica a poporatiuniloru diverse din Ungaria. Serintia senatulu imperialu din 8. si 21. Iuliu an. curg. si mai alesu avorbintia ministrulu dreptatei, la acésta e unu esemplu. In atari impregiurari credu, canu va fi de prisosu, déca vomu arunca o privire repede peste teritoriulu si numerulu poporatiuniloru in strictulu sensu luat

alu Ungariei moderne. A trecutului tempulu barbariei ca unu poporu in privintia materiale se fia servu altui, s'eu unei secte a unui poporu; e aci tempulu ca si in privintia spirituale in privintia dezvoltarei in elementulu seu, se avemu o indreptare egale, si se scape fiecare poporatiune si nationalitate de catusiele supramatice ale alteia eterogene. — Ca o clasa de omeni se se numeasca natiune trebuesce se aiba unu teritoriu, pe acela se fia compactu si se aiba limba si datinele sale, cele lalte evenimente ce vinu peste o atare natiune sunt numai actulu istoriei, pe carele natura nici candu nu lau autorisatu cu principiulu de dreptu. Aici vomu areta ca in Ungaria moderna pe ce teritoriu si in ce numeru locuescu natiunile, si cu deosebire romanii.

Cu prea'nalta decisiune din 10. Ianuarie 1853 (foia imper. 1853 19. Ianuarie numerulu 9) Ungaria s'au impartitu in 5 distripte mari, cu locutienintie de sine statorie, adeca in distriptele 1. Budapesta, 2. Posoniu — (Presburg), 3. Soproniu (Oedenburg), 4. Cassovia, 5. Oradia mare (Grosswardein). In urmarea acestei organizatiuni Ungaria a avutu pene in tempulu de fatia locutienintie, prefecture de comitatu (Comitats-Behörde) cercuri politice (Stuhlbezirk) si magistrature orasiane. Departamentele locutiitoriale (Statthaltereii-Abtheilung) au intratu in activitate in 1. Maiu 1853; prefecturile comitatului in 1. August 1853; eara cercurile politice (si mestecate) in 20. April 1854. Cele 5 distripte mari si locutiitoriele loru cu 1. Iuliu an. curg. au incetatu, si s'au contopitu intru'nu guvernul tierescu la Budapesta, dupa cum scimu din cele mai próspele ordinatiuni inalte.

Se trecemu peste distriptele numite dea rendulu*)

I. Districtulu Budapesta: se estinde pe unu teritoriu de 606.19 mile cuadrate, are 12 cetati (Stadt), 83 orasie (Markt), 612 sate, 408 puste (desierte) si 974 comune cadastrale, locuitori 1.634.724. Acestia se subimpartu dupa nationalitate: Germani 198.023, Magiari 1.276.068, Slavi 94.298, Romani 346, Italiani 46, Cigani (faraonide) 5.470, Evrei 60.413.

Aici se vedemu si capitalele Ungariei ce poporatiune au: In Orasiulu Buda suutu Germani 28.731, Unguri 7.555, Slovaci 1.307, Serbi 7.452, Romani 16, Israeliti 4.976. Suma 50.037.

In Orasiulu Pesta: Germani 61.209, magiari 18.129, Slovaci 4.115, Serbi 442, Romani 330, Italiani 46, Evrei 13.997. Suma 98.268

Romanii in acestu distriptu se gasescu intro mica fractiune in Budapesta.

Maioritatea o formeada poporatiunea ungara. (Comitatele Pest, Pilis, Solt, Borsod, Csongrád, Strigon, Heves, Stuhlweissenburg, Székes-Fehérvárm. Iazigia si Cumania.

II Districtulu Posoniu.

Se estinde pe unu teritoriu de 602.99 mil. cuad cu 2.303 comune cadastrale. 20 cetati, 157 opide, 2.259 sate, 571 puste de predii, 1.628.350 locuitori cari dupa nationalitate se subimpartu: germani 99.581, magiari 389.578, Slavi 1.063.215; Englezi 7, Franci 28, Italiani 46, Cigani 4.506, Evrei 76.903.

In acestu distriptu nu se afla romani.

Maioritatea o fiu slavii.

(Comitate Posoniu, Árva, Turocz, Bars, Honth, Comorn, Neograd, Nitra, Zolyom, Trencsin).

(Va urma.)

П о о т а п о з ъ.

П е с т а. О шикаре кз демвстръчзни неертате адксе дн зилеле трекзте о тзрвзраре сериосъ а ordinei пзвлече зичи, маї тзрзиѣ се репоиръ есцентрикзрїле пе стрателе пзвлече, днкзтѣ се възъ неаператѣ де липоз пзшїреа дерегзторїелорѣ ла мїжлокѣ; шї дн 20. Излїѣ ла 9 оре днпровизиндѣсе знѣ кондзктѣ де факлї се адзнѣ о мзлцїме де оменї днпїнтеа кортелзлї сзперїтendentзлї Секач, шї кзптѣ „Szozatul.“ Знѣ амплїатѣ полїцїанѣ кз алте вїцїлїе респзндї мзлцїмеа, арестгндѣсе маї мзлцї иншї. Деачї се адзнарѣ пе алтз страдѣ днпїнтеа кафанеї Зрїнї, де знде пе воїндѣ а се днпрзшїтїа пзшї деопзрцзжнтѣ мїлїтарїѣ де ї респзндї. — Алте адзнзрї ла алте кафане се респзндїрѣ асеме-неа, еарѣ кзтрѣ межѣ де нопте се респзторї лїнїштеа. —

Месїна е влокатѣ де Гарїбалдї днкзтѣ нз се ва пзтѣ дн-делзнгѣ цїне; 5000 де солдацї неаполїтанї аѣ пзшїтѣ спре ажз-торїѣ. —

*) Din Schematismulu celu oficiosu alu Ungariei, esitu in 1859 in tipografia statului in Viena.

Франца трзмите кз гроскзлѣ трзпе дн Ориентѣ. Дн Тзлонѣ се днкаркѣ 10 корзвїї марї де стрзпортѣ. Австриа днкѣ а трз-мїсѣ 2 корзвїї ла Сїрїа. —

Дн Септемвре вїиторїѣ монархїї нордїчї; Австриакзлѣ, Рз-скзлѣ шї Прксіанкзлѣ ворѣ авѣ конкзлтѣ ла Варшавїа.

RESPUNSURI. Ceanu: P. Nu se afla mai multe. — Domani: Pretiulu prenumer. pe „Nationalu e p a t r u galbini natura pe anu, si fora bani nu se primesce prenumeratiunea. — Sebesiu: Nu se afla; altfelu bucurosu amu servi.

Mantua: Multiamita Domnului, ca provocările pentru inaintare cu institutele folositoare afla echo; macaru de ne am saluta si in fapta fraterna!!!

Sieu: N'amu primitu rechiamatiune; apoi rechiamarea se face indata ce incetēza unu numeru si desfacuta, scrisu pe ea „Reclama-tiune diurnalistica si in leuntru se nu se scrie decatu lips'a din Nii diurnalului. — Nasendu: E bine; se va face; namai inainte. — Cur-ticiu: Retramite raportulu pe scurtu si se va publica. — Secusiciu: Am primitu prenumeratiunea dela antistiea comunala pe sem. II. — O . . Principiulu nationalitatii suplinesce totu per Soritem; — cela-laltu va esi. — Tasnád: Trageti la judecata pe murdari, cari tragu si din gur'a orfana, si negligerea scóleloru o intemeiat pe date pen-tru publicu.

La multi. Ati intielesu din cuvintele minist. Nadásdi, ca des-coperirile dorintieloru si asuprelorulu in Foi publice n'au acea valóre, ca se se iee in consideratiune la implinirea pretensiuniloru s'eu dori-tilorulu? Asia dara la locurile competente. Sen, imperialu are misiune (si lipsa de informatiuni) consultativa, dar nu si decıdatórea si ese-cutatórea, cace acēsta e misiunea ministerieloru.

Beiusiu: Renegatii 'si voru musca limba catu maї curundu; cei ce neglegu literatur'a si interesele nóstre romane, fi securu, ca voru remané pe dupa usia si ici si colo, si o voru patio: et sic luent et perfidiam et stupiditatem. — Inaintea nóstra fapt'a are crediamentu; vorbele fora fapte facute pe conturi bagesile in ochi vercine; — amu patit'o de ajunsu. Sciti romanesce?

БЪЛЕТІНЪЛЪ ОФИЦІАЛЪ.

Nr. 3133

ДНШТИНЦАРЕ.

Din partea pretzrei Ches. reu. din Deva се фаче кзпоокзтѣ, кзткѣ дн 6. Августѣ а. к. се ворѣ да кз лїчїтацїе дн канцеларїа комзпнеї Добра зрззторїеле реалїтзцї шї дрептзрї регалїе а ле еї дела 1. Ноетмвре 1860 пзлѣ дн злїтїма Октовре 1863 ad.

1) Оспзтзрїа чеа маре кз знѣ катѣ, кз граждїврї шї шо-проне;

2) Дохе шорї де мзчїнатѣ пе ана Добра, зна кз патрѣ, алта кз 2 роате;

3) Венїтзрїле дн регалеле тзргзлї, каре песте анѣ се фаче де 4 орї шї пе фїзкаре септемзлѣ о датѣ;

4) Подзлѣ змзлзторїѣ пе Мзрешѣ;

5) Дрептзлѣ де мзчелзрїтѣ кз локалзлѣ сеѣ шї о пзс-кзтоаре;

6) Кзрчїта дн пїада апроне де постѣ дн Добра.

Дорїторїї се днтрєпрїндереа ачѣста се вїневоїескѣ а се афла дн пзтїта зї днпїнте де прзпзѣ пе ла 10 оре дн каса комзпналѣ дн Добра, провеззцї кз атестателе речерзте деспре локалѣ паштерї шї моралїтате, шї днпїнте де лїчїтацїе сз'шї арѣтѣ децїоїнїчїа де казцїзне.

Лїчїтанцїї ворѣ авѣ а депзне знѣ вадїѣ де 10 0/0.

Кондїцїзїлїе лїчїтанцїзїнеї се потѣ ведѣ ла офїцїзлѣ локалѣ дн Добра орї шї кзндѣ, шї се ворѣ прочетї шї днпїнте де а дн-чепе лїчїтанцїзїнеа шї се ворѣ есплїка.

Deva, дн 1. Изпїѣ 1860.

(1—3)

Ч. р. претзрѣ.

Кзрзкрїле ла взрзѣ дн 24. Излїѣ к. п. стаѣ ашеа:

	Вал. авст.	фр. кр.
Галбїнї дн срѣтшї	6	4
Авгзвзргѣ	108	35
Акцїїлїе банкзлї	841	—
„ кредїтзлї	189	20
Днпрзтзтзлѣ нацїоналѣ	80	—
Овлїгацїїле металїче екї де 5 0/0	70	—
Десззрїчїареа, овлїгацїїле Ардеалзлї	—	—
Корона	—	—